

תאריך היגוי אחרון: 1.10.2024

הצעת מחליטים 20-35 : צעירים מצפינים

תושבי הצפון בגילאי 20-35 – סטודנטים, הורים, חיילים, אנשי ונשות מילואים – החיים ופועלים לאורך גבולה הצפוני של ישראל בגליל ובגולן, חלק ממארג אוכלוסיות מגוון; אלה החיים לצד אויב הממוקם על הגבול ושואף להשמיד את ישראל, המתקשים לעצום עין מאז אותה שבת נוראה ב-7 באוקטובר, **אנו שחתומים על מסמך זה.**

בין אם עזבנו את ביתנו בצו המדינה ובין אם נותרנו, אנו מבינים היטב את הסכנות ומבינים את המשמעויות הכואבות של מאבקנו להרחיק את האיום. אנו – שבצו מוסרי וציוני נחושים לראות את האזור שלנו צומח – עכשיו ובדורות הבאים, אנו צעירי קו העימות הצפוני של ישראל אנו מבינים כי האזור שלנו נמצא בסכנה כמוה לא ידע מקום המדינה: תושבים נאלצו לעקור דרומה, ישובים ננטשו, השקעות נעצרו, ושירותים חיוניים הופסקו. מנגד, חוסר בתעסוקה ופיתוח אישי לצעירים מסכן את עתיד האזור.

שבת ה-7.10 מהווה "קו פרשת מים" עבור קו העימות הצפוני. אם לפני כן אתגרנו היה כלכלי-חברתי, הרי מאז אותו יום הפך לאתגר קיומי. נחשפנו לפחד וזיכרון קולקטיבי אודות פריכות הגבול והסכנות הנוראיות האורבות מצדו השני, איום מוחשי וסכנות שאף אחד לא יוכל עוד להדחיק. ההיאחזות בגבול הפכה שוב למשמעות ביטחונית קריטית למדינת ישראל, כפי שהייתה בראשית הציונות.

.....

אנו כותבים ומגישים את המשך החשוב הזה באמירה ברורה:

בעת הזו חשוב להשאיר להחזיר ולעודד התיישבות בקו העימות, מתוך בחירה!

ועל אף שכל התושבים עד האחרון שבהם חשובים, החודשים החולפים יצרו לנו 'מדרג נטישה' שלא היה כאן מראשית ההתיישבות ושחייב להתבטא בתוכניות האסטרטגיות שאמורות להציע את הגבול הצפוני לעתיד ראוי יותר. **המדרג הנוכחי מצביע על כך שאנחנו, בני ה-20-35, כולל זוגות צעירים ומשפחות עם ילדים, אנחנו הקריטיים ביותר.** סקרים מראים שכ-80%-90% מאיתנו כבר עברו למרכז, וההורים שלנו, לראשונה בתולדות ההתיישבות, מעודדים אותנו שלא לחזור בשל היעדר ביטחון, יציבות, פתרונות וחינוך ראוי. **אמנם אנחנו רק 17% מהאוכלוסייה אך מהווים 100% מהעתיד שלה, אנחנו אלה שנוביל את האזור קדימה.**

פינוי התושבים והאיום הביטחוני, בעקבות החלטות ממשלה מס' 975 ו-1193, ונוכח המלחמה "חרבות ברזל", מדגישים את הצורך להחזיר את הכוח הצעיר והאזרחי, ולעודד צעירים להצטרף לקהילות הצפוניות לצורך שיקום, פיתוח חברתי-כלכלי, פיזי ודמוגרפי של האזור. בגבולותיה של המדינה ייבחן כוחו של העם בישראל ומאותה שבת שחורה אנו מבינים שכפי שהיה בימי ראשית המדינה והתנועה הציונית – לא על הנשק לבדו, כי אם "במקום בו תחרוש המחרשה היהודית את התלם האחרון", במקום האחרון בו נצליח לקיים קהילות משגשגות ובוטחות – שם יעבור גבולנו, ושם ייקבע גורלה של מדינת ישראל!

מסמך זה הוא תוצר מתוך כנס "צעירים מצפינים" שהתקיים ב-5.9.2024 באיילת השחר, ומשקף את קול הצעירים בצפון.

הוא מציע סדרת מהלכים מיידים אשר יהוו בסיס לחזרתם של צעירים בגילאי 20-35 שיהיו מקור הכוח ממנו ישאבו תושבי הצפון את חוסנם הכלכלי האישי והקהילתי.

המסמך מציע צעדים חברתיים תפיסתיים אסטרטגיים, וכן גם כלכליים - אשר ברובם אינם דורשים שינויים מהותיים בתקציב, כי אם גיוס הון פרטי ושינויים בקריטריונים של חלוקת התקציב הקיים.

אנו מציעים כי מהלכים אלו יובאו לשיקול ממשלת ישראל ומנהלת 'תנופה'.

שתי הנחות יסוד שני יעדים מובילים

הנחת היסוד 1: החזרת הביטחון האישי כמרכיב מפתח

הסרת האיום מגבול הצפון הינה תנאי הכרחי לחזרת התושבים לביתם וחזרה לשגרת חיים. החזרת תחושת הביטחון קשורה למהלכים צבאיים ומדיניים אך לא די בכך, היא דורשת גם השקעה משמעותית במרכיבי הביטחון והחוסן של הישובים והתושבים. היעד אם כן: ביטחונם של תושבי קו העימות הצפוני לא יפחת מזה של תושבים במרכז הארץ ויתרה מכך, החוסן של התושבים והקהילות יהיה מהגבוהים בארץ!

הנחת יסוד 2: נדרשת הכרעה מדינית לגבי חשיבותו של אזור קו העימות

מימושה של התוכנית דורשת תפיסה והגדרה מחודשת של תפקיד הפריפריה בכלל וקו העימות הצפוני בפרט ומחייבת הכרעה של שינוי סדרי עדיפויות, שיתבטאו בהקצאת משאבים לאומיים בסדרי גודל שלא נראו בעבר. היעד אם כן: ממשלת ישראל מחויבת לחיזוק האזור בטווח הארוך כתנאי הכרחי לכך שהצפון יחזור לאיתנו וישמור על חוסנו כחוליה משמעותית במרחב הביטחוני והחברתי הישראלי, לרבות מתן עדיפות מוגדרת לאזור במימוש תקציבים קיימים וביישום תקציבים תוספתיים באופן גורף בכל משרדי הממשלה כתפיסה אסטרטגית! כמו כן דרך הגברת נוכחות ממשלתית: העברה של יחידות סמך של משרדים ממשלתיים צפונה (אמירה ערכית/מקומות תעסוקה) ופתיחת משרדים ממשלתיים נוספים באזור לשירות התושבים והעסקים.

תוכנית פעולה

- צעירים = בני 20-35 (לפי הגדרות מדינה), שנולדו בצפון ובחרים להישאר ולהשתקע בו וכן צעירים וחילים משוחררים מכל הארץ שיבחרו לקבוע פה את ביתם.
- הנושאים להלן אינם מופיעים לפי סדר חשיבות!

1] תעסוקה, תעשייה וחדשנות / אחריות משרד הכלכלה והתעשייה, רשות החדשנות

- 1.1 יש לפעול להקמת 3 מרכזי תעסוקה מתקדמים עד 2028 לטובת ליווי של כל צעירה בקו העימות משלב השחרור משירות צבאי/לאומי והסללה בטוחה ומובנית אל עולם התעסוקה באזור
- 1.2 יש לשקם ולהרחיב את פארק ההייטק בקריית שמונה, לפעול למימוש תוכניות קליטה ממוקדות בצעירים אשר קו העימות הוא מרכז חייהם
- 1.3 פיתוח מרכז לתעשיות ביו-רפואיות (הרחבה מטה)
- 1.4 הקמת מרכז לחדשנות בחקלאות (הרחבה מטה)

2] דיור ופיתוח קהילתי / אחריות משרד השיכון, רשות מקרקעי ישראל

- 2.1 יש להשיק תוכנית דיור לצעירים/שכונות צעירים: לרבות בניית 20,000 יחידות דיור מותאמות לצעירים ביישובי קו העימות הקיימים/בערי המחוז, עם דגש על דיור בר-השגה.
- 2.2 יש להורות על פיתוח מודלים של דיור שיתופי וקהילתי במודל כפרי סטודנטים/קיבוץ עירוני ועוד
- 2.3 יש לפעול למתן מענקים מוגברים, סבסוד משכנתאות לצעירים הרוכשים דירה בצפון, מענקים משמעותיים לרוכשים בתים בקו 0-5 ק"מ מהגבול, ולקבוע מענקים דרמטיים לצעירים המתיישבים באחד היישובים צמודי הגדר.
- 2.4 יש להורות על מתן פטור מעלויות קרקע לצעירים, שאינם בעלי דיור, בני צפון – אשר יתחייבו למגורים בפועל ולטווח הרחוק (10 שנים)

2.5 יש לפעול לפיתוח ויישום תוכנית 'תופסים קו', תוכנית אשר תאפשר ניתור ומתן פטור של 100% מארנונה לצעירים המשתקעים בישובים צמודי גדר, ו-50% הנחה מארנונה בכל יישובי קו העימות עד קו 5 ק"מ מהגבול- לחמש השנים הבאות.

3] מרכזי קהילה וצעירים / אחריות המשרד לשוויון חברתי, שלטון מקומי ושלטון אזורי, אשכולות משרד

הפנים, רשויות מקומיות

3.1 יש להורות על הקמת מרכז צעירים פעיל, מובנה, מסובסד באופן משמעותי, בכל רשות מקומית בצפון עד 2025. מרכזי הצעירים יציעו הכשרה, ליווי, מנטורינג חברתי ועסקי, תוכניות תעסוקה, מענקים ליזמות ובניית קהילה.

3.2 יש לממן תכנית מעטפת רב שנתית ומולטי דיסציפלינרית לצעירים בני 20-30 שרואים עצמם כחלק מההנהגה הציבורית חברתית רב מגזרית אזרית בתוך 10-5 שנים (תוכנית הכוללת השכלה, תעסוקה והסללה לתפקידי מנהיגות ציבורית מקומית עם תפיסה מכלילה ואזורית). תוכנית קיימת בשם "עוטפים", בתמיכת בית הנשיא, ממתנה לאישור!

3.3 יש להורות על פיתוח והקמת "מתנ"ס להורות צעירה ולגיל הרך" במודל אזורי חדשני, המציע תוכניות הכשרה להורים צעירים, מרכזי מפגש ושיח, פעולות פנאי וחינוך ועוד.

3.4 יש לפעול להקמת גרעיני משימה/מכינות/ש"ש ומיקומם באופן חד וברור לאורך הגדר הצפונית, כשבכל גרעין 50% צעירים בני צפון ו-50% צעירים שבחרים להגיע - כולם מתוך משימה לאומית (בשיתוף עם גרעיני הנח"ל)

4] חינוך, השכלה גבוהה ופיתוח הון אנושי / אחריות משרד החינוך, משרד המדע והטכנולוגיה, רשויות

מקומיות

4.1 יש לתמוך באופן חד משמעי בתהליכי ההקמה של פורום חינוך אזורי (מובל ע"י חברי ההנהגה האזרחית של פורום מצפינים) - הפועל לפיתוח מערכת חינוך מצוינת בתפיסה אזרית, בהובלת אזרחים ולרווחת התושבים כולם. פורום חינוך אזורי הוא דרמטי ביכולת שלנו לקדם תפיסות חינוכיות מגוונות ומכלילות שיובילו למכפלת כוח בכוחות החינוכיים באזור. יש לעודד השקעות רחבות בחינוך פורמאלי מצטיין המחובר ברצף חינוכי להיצע חינוך בלתי פורמלי עשיר ומגוון - מהגיל הרך ועד תיכון כך שרמת החינוך בצפון עולה למקום הראשון בארץ עד 2028.

4.2 הקמת "קריית חינוך" אזרית, במקביל להפיכתה של מכללת תל חי לאוניברסיטה, אשר תחלוש על כל המרחב הגיאוגרפי בצפון ותציעה מרכז פדגוגי אזורי לפיתוח צוותי חינוך והוראה, צוותי ניהול במרחב.

4.3 יש לדרוש פיתוח תוכניות לימוד ייחודיות המותאמות לייחודיות ואתגרי האזור, המעודדות כישורי חיים, חוסן קהילתי ונרטיב צפוני מחוזק. לשבץ במערכות החינוך הצפוניות תוכניות המטמיעות תפיסות אזריות ולימודי גליל מיסודי ועד אקדמיה.

4.2 יש לפעול לשיפור תנאי העסקה למורים ומחנכים בצפון, לפתח תוכנית למענקי הוראה משמעותיים למחנכים במקצועות STEM שישוּבצו במערכות חינוך באזור.

4.3 יש לפעול לאישור חינוך חנים לתינוקות ופעוטות עד גיל 3 למשפחות צעירות המתגוררות בישובים צמודים וסמוכי גדר!

4.4 יש לקדם פטור מלא מתשלום שכר לימוד בלימודי תואר ראשון - במכללת תל חי /אוניברסיטה בהקמה, לכל הצעירים בני הצפון ולכל הצעירים מרחבי הארץ שיבחרו להגיע ללימוד כאן ויעתיקו את מרכז חייהם צפונה.

4.5 יש לוודא פיתוח מזורז של מכללת תל-חי, אוניברסיטה בהקמה, והפיכתה למוסד אקדמי מוביל בתחומו. בין היתר יש לוודא כי מקדמים תוכניות לימוד בדגש על יתרונותיו הייחודיים של הגליל ואזור הצפון (תיירות, חקלאות, צפרות, טבע, פודטק ועוד).

4.6 יש לעודד תוכניות הממוקדות באיתור ופיתוח הנהגות עתידיות - בתנאי שהן דוברות את שפת האזורים ומקדמות אותה ברמה המעשית (סעיף 3.2 לעיל)

4.7 יש לאפשר תקציבי חינוך מוגברים דרך שינויי תקנות מיידים בדמות תוספת נקודה וחצי לכל תלמיד במוסדות החינוך בקו עימות. שינוי זה מתאפשר מבלי 'לגעת בקופה הציבורית' וללא תקציביים תוספתיים (בר קיימא ובר השגה)

4.8 יש לפעול לפיתוח חינוך בלתי פורמלי חזק תוך מינוף קהילת צעירי האזור! יש לעשות זאת דרך מימון מלא של עובדי נוער במפתח של משרה מלאה לכל יישוב צמוד גדר (לא משנה כמה ילדים יש בו) ולכל 100 בני נוער במוקדים ביישובי קו העימות שאינם צמודי גדר ובמוקדים העירוניים.

5] תעסוקה עסקים וחברות עסקיות/ אחריות: משרד האוצר, משרד הכלכלה והתעשייה

5.1 יש להגדיר יעד ברור למשיכת 50 חברות גדולות ו-100 סטארט-אפים לצפון עד 2028 דרך הקמת קרן השקעות ממשלתית לסטארט-אפים בצפון.

5.2 יש לפתח תוכנית מענקי הקמה לחברות המעבירות פעילות לצפון.

5.3 יש לפעול להרחבה משמעותית להטבות מס לעסקים ועובדים בצפון, הכרזה של מערך הטבות לבעלי מקצועות נדרשים לפיתוח כלכלי אזורי בדמות פטור ממכרז, הטבות בדמי פיתוח ומענקים לרכישה באזורי העדיפות – ליחידים ולקהילות – בדגש על המעוזים העירוניים בקו העימות, ביטול מע"מ לעסקים ומפעלים במרחק של עד 3 ק"מ מהגבול / ביטול מע"מ לעסקים אשר בבעלות אזרחים עם אישור תושב ביישובים צמודי גדר.

5.4 חובה להגביר השקעה לביסוס ופיתוח ענף האגרופודטק, המד-טק והיצור המתקדם באמצעות הקמת קרן ממשלתית וסיוע לחברות הזנק בחממות רשות החדשנות באזור וסיוע בגיוס הון אנושי ושדרוג תקציב מכון המזון הלאומי.

5.5 יש לדאוג לתמיכה ממשלתית רחבת היקף ומענקים להקמת יזמויות חקלאיות, פיתוח חקלאות מתקדמת ומענקים לעובדים צעירים בני האזור המשתלבים בתחומים אלה באזור. זאת ועוד: יש לוודא סבסוד מלא לשיקום משקים חקלאיים, לולים ועוד שנפגעו במהלך הלחימה, הנחה בתעריפי המים והחשמל ל-5 השנים הבאות! הקלות והסרת חסמים בתהליכי קליטת עובדים זרים.

5.6 יש לעודד פילנתרופיה להשקעות אזוריות דרך זיכוי מס משקיעים: 50% לאלו שמשקיעים בקו העימות וזיכוי של 100% לתורמים ומשקיעים ביישובים צמודי גדר.

5.7 יש לפעול לשיקום תחום התיירות דרך בניית תכנית אסטרטגית, כולל מימון תוכנית למיתוג בינלאומי מחודש ממוקד בחוזקות האזוריות הייחודיות.

5.8 יש לפעול להרחבת 'עבודה מועדפת' בתחומי תירות נוספים במרחב הצפוני (לא רק בתי מלון) לעידוד הגעה של צעירים אחרי שירות צבאי/לאומי (ושילוב עבודה עם לימודים אקדמיים)

6] בריאות / אחריות משרד הבריאות, קופות החולים

6.1 יש להשוות את רמת שירותי הבריאות בצפון לרמה במרכז הארץ עד 2027, לעשות זאת דרך הגדרת שדרוג מערכת הבריאות בצפון כיעד, לרבות העלאת יחס רופא לתושב, תגבור רפואה מומחית ומתקני שירות רפואיים (מתקני CT, MRI ועוד)

6.2 יש להשלים את הקמת חדר המיזן בקריית שמונה

6.3 יש לדאוג לפתיחת מחלקות מתמחות בבתי החולים הקיימים (צפת, נהריה) והשקת תוכנית תמריצים לרופאים מומחים מהשורה הראשונה במטרה לעודד אותם לעבור צפונה.

7] רווחה וחוסן קהילתי / אחריות משרד הרווחה, המשרד לביטחון פנים, רשויות מקומיות

- 7.1 יש להגדיל את תקציבי הרווחה ברשויות הצפון, מפונות ושאינן מפונות, אשר סבלו מהעימות הנוכחי- באופן משמעותי בהיקף של ב-50% עד 2025, לרבות שיפור תנאי ההעסקה של עובדי רווחה בצפון, והקמת מרכזי הכנה וטיפול במצבי חירום.
- 7.2 יש להורות על הקמת מרכזי טיפול רגשי מסובסדים בכל רשות לאורך קו העימות, לרבות פיתוח תוכניות שיקום וליווי לקהילות למשפחות ולבודדים.
- 7.3 יש לפעול לפיתוח מובנה של מערך חוסן קהילתי בכל יישובי הצפון עד 2025, לרבות הכשרת צוותי חירום יישוביים ושילוב צעירים בצוותים אלה!
- 7.4 יש לבקש מהרשויות להציג תוכניות ממשיות לחיזוק הלכידות החברתית בתוך מערכות החינוך ובתוך הרשויות

8] תשתיות ותחבורה / אחריות: משרד התחבורה, נתיבי ישראל

- 8.1 חובת להוביל פיתוח מערך התחבורה שיוביל לקיצור זמני הנסיעה בין הצפון למרכז ב-50% עד 2028, בין היתר דרך השלמת קו הרכבת כרמיאל-קריית שמונה והארכת כביש 6 עד לצומת כברי.
- 8.2 יש לפעול לפיתוח מערך תחבורה ציבורית חכם בין יישובי הצפון שיאפשר נייודות תחבורתית פנימית, כולל השקעות בתשתיות כבישים והרחבה ניכרת של שירותי תחבורה ציבורית שיאפשרו נגישות תחבורתית יעילה בתוך האזור

9] תשתיות תקשורת / אחריות: משרד התקשורת, חברות התקשורת

- 9.1 יש לוודא כיסוי מלא של סיבים אופטיים ורשת G5 בכל יישובי הצפון עד 2025
- 9.2 לפעול להקמת אנטנות G5 בפריסה רחבה לרבות תכנית סבסוד חיבור לאינטרנט מהיר לתושבי הצפון.

בכתיבת מסמך זה עמדו לנגד עינינו 4 מטרות:

1. פיתוח הצפון כמרכז חדשנות, תעסוקה איכותית וחיי קהילה.
2. עידוד חזרת צעירים לצפון ומניעת הגירה שלילית.
3. שיפור איכות החיים בצפון: חינוך, תעסוקה, דיוק, תרבות, בריאות וביטחון.
4. חיזוק החוסן הקהילתי והכלכלי של יישובי הצפון.

המלצה נוספת של צעירי קו העימות: הכרזה על קו העימות כאזור חירום לאומי

אזור קו העימות הצפוני הוא אזור ייחודי מבחינת התמודדות עם אתגרים ביטחוניים ואזרחיים, ותושבי האזור מפגינים חוסן וכוח רצון להתמודדות עם המצב ועם האיומים הביטחוניים הנשנים לאורך שנות ההתיישבות. האזור הגיאוגרפי כולל את כל היישובים והערים בסמיכות לגבול הצפוני של המדינה, בגליל המערבי המזרחי והגולן, בקו הגבול מול לבנון ומול סוריה.

הגדרת אזור או חבל ארץ **כאזור חירום לאומי**, נושאת עימה מספר משמעויות משמעותיות, הנה חלק מהן:

1. **תיעודף תקציבי ומשאבי:** האזור יקבל תיעודף במשאבים ובתקציבים מהממשלה למטרות שיקום, פיתוח וביטחון. זאת ועוד, הקצאת תקציבים מיוחדים לתשתיות, שירותי בריאות, חינוך, תעסוקה, וביטחון.
2. **תכנון והיערכות חירום:** הקמת מערכות ותוכניות ייעודיות להתמודדות עם מצבי חירום כמו פיגועים, מלחמות או אסונות טבע. תוכניות לשיפור יכולות התגובה וההתאוששות של האזור.
3. **תמריצים לתושבים ולעסקים:** מתן הטבות מס ותמריצים כלכליים לעסקים ותושבים המעוניינים לפעול ולהתיישב באזור. סיוע כלכלי ישיר למשפחות ועסקים שנפגעו או שנמצאים בסיכון גבוה.

4. הגברת נוכחות ממשלתית: פתיחת משרדים ממשלתיים נוספים באזור לשירות התושבים והעסקים.

5. הגברת נוכחות ביטחונית: הקמת יחידות ביטחוניות נוספות להגנה על האזור והגברת הנוכחות הצבאית והמשטרתית.

6. שיפור תשתיות וחיזוק קהילתי: השקעה בתשתיות פיזיות כמו כבישים, מתקני מים וביוב, ותשתיות תקשורת. חיזוק הקהילה המקומית באמצעות תוכניות חברתיות, חינוכיות ותרבותיות.

7. פיתוח תוכניות חינוכיות וחברתיות: קידום פרויקטים חינוכיים המותאמים לצרכי האזור. פיתוח פעילויות חברתיות שמטרתן לחזק את תחושת הקהילה והשייכות.

אנו בוטחים ומאמינים בחוסן וברוח של האנשים והקהילות שבאזורנו, ומרגישים גם את הרוח הגבית של עם ישראל כולו. ואולם, לא על הרוח לבדה.

נוכח גודל השעה והאיום על עתיד האזור מזה, והחשיבות הלאומית של שגשוגו מזה, אנו משוכנעים כי בשלה העת עבור מדינת ישראל להניע תוכנית לאומית חסרת תקדים בהיקפה לחיזוק קו העימות הצפוני על קהילתיו המגוונות.

כתיבה: צוות הצעירים של מצפינים,

בשם עשרות צעירים שהתכנסו במשך שעות ארוכות ושוחחו בשולחנות (במיקוד תוכן מותאם משרדי ממשלה)

אנשי קשר:

אבישג מלול, 24 קריית שמונה / 054-914-2889

דורון כהן, 23 מטולה / 053-425-2221

אלון אשכנזי, 24 ראש פינה / 050-216-8765

ליווי: כהן רביב ליאת, יו"ר מצפינים: [/https://www.matzpinim.com](https://www.matzpinim.com)

Liat@cohen-raviv.com / 050-4232344